

PA 5622/65

b

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN
'S-GRAVENHAGE

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING, KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

Kenmerk: DWS

De notulen van 27 Juni 1953 punt 3f

Datum: 26 Juni 1953

Onderwerp: Verslag informele bijeenkomst
zes Ministers te Parijs op
22 Juni 1953.

Nummer: 80435-4895

FOTO-Btz. 76671 a

GEHEIM

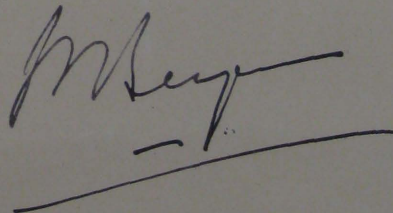
Ter kennisneming van de Ministerraad.

./.

Hierbij moge ik U ter kennisneming van de Ministerraad aanbieden het verslag van de informele bijeenkomst van de zes Ministers van Buitenlandse Zaken van de zgn. Schuman landen, gehouden op 22 Juni 1953 te Parijs.

Spoedshalve heb ik afschrift van deze brief en de bijlage daarvan heden aan onze ambtgenoten toegezonden.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

A a n :

de Heer Minister-President.

GEHEIM

VERSLAG van de informele bijeenkomst van de zes Ministers van Buitenlandse Zaken van de zgn. Schuman landen, gehouden op 22 Juni 1953 te Parijs.

Voorgeschiedenis.

De Voorzitter van de Italiaanse Ministerraad, de Heer De Gasperi, heeft het initiatief voor deze bijeenkomst genomen, omdat hij van mening was dat men de publieke opinie niet langer in het onzekere mocht laten over de voortgang van de bestudering door de regeringen van het ontwerp verdrag voor de Europese Gemeenschap. Door het uitblijven van de formatie van een nieuwe Franse Regering was het immers onmogelijk gebleken om het oorspronkelijk vastgestelde tijdschema van de zgn. intergouvernementele conferentie uit te voeren. Hij had derhalve voorgesteld dat de zes Ministers zich over een nieuwe "time table" zouden beraden, en tevens een gedachtenwisseling zouden kunnen hebben over de vraagstukken die tijdens de a.s. Bermuda Conferentie ter sprake zouden komen.

Tegen het houden van deze vergadering was oorspronkelijk bezwaar gemaakt van Franse zijde, omdat er rekening mede moest worden gehouden dat op de voorgestelde datum nog geen nieuwe Franse Regering zou zijn gevormd. Om deze reden heeft Minister Bidault, nadat hij tenslotte voor de Italiaanse aandrang was gewicht, dan ook verzocht, dat de vergadering een informeel karakter zou dragen. In overeenstemming met deze opzet zijn er dan ook geen notulen van deze vergadering gemaakt, terwijl de Ministers, steeds op Frans verzoek, zich slechts door een beperkt aantal medewerkers hebben doen vergezellen.

Vaststelling van de agenda.

Het Italiaanse voorstel luidde, dat men eerst zou spreken over de "time table" en daarna over de Bermuda Conferentie. Op voorstel van de Duitse Bondskanselier, die van oordeel was dat de internationale toestand in aanmerking moest worden genomen bij de bespreking van het programma van de intergouvernementele conferentie, werd besloten dat men eerst een "tour d'horizon" zou maken van de nieuwste ontwikkelingen inzake de verhouding van West Europa tot de USSR, met name over de vraag of men inderdaad kan spreken van een "détente" of niet.

Algemeen-politieke gedachtenwisseling.

De Duitse Bondskanselier heeft daarop een uiteenzetting gegeven van de recente gebeurtenissen in Berlijn. Naar zijn opvatting zouden de Russen de staking der bouwvakarbeiders gewild, resp. getolereerd hebben, teneinde de onbekwaamheid van de Grotewohl Regering duidelijk in het licht te stellen. Deze manifestatie is echter geheel uit de hand gelopen. De toestand was nog steeds zeer gespannen: de Russen hebben in een ongemeen scherpe nota aan de andere bezettende mogendheden verklaard dat zij wisten dat een met name genoemde Amerikaanse Generaal Majoor deze révolte zou hebben georganiseerd. Zijn conclusie was dan ook, dat men bepaald niet kon spreken van een "détente".

In deze omstandigheden is het gevaar niet denkbeeldig, zo meende de Heer Adenauer, dat de publieke opinie in Duitsland tot vertwijfeling wordt gebracht, hetgeen koren op de molen van de extremistische partijen zou zijn; het was daarom wenselijk dat men duidelijk zou doen blijken, o.m. door de thans te beslissen nieuwe "time table", dat het de zes regeringen nog steeds ernst is met de éénwording van Europa en wel op zo snel mogelijke wijze. Uit het verdere verloop der besprekingen is gebleken, dat de Duitse Bondskanselier nog aan andere uitspraken van de zes Ministers heeft gedacht, om deze vastberadenheid tot uitdrukking te brengen.

De andere Ministers hebben verklaard, dat zelfs al zou er sprake zijn van een ontspanning, men in ieder geval diende voort te gaan op de ingeslagen weg. Hierbij werd o.m. melding gemaakt van de vorderingen met de ratificatie van het EDG verdrag. Minister Beyen heeft terzake opgemerkt, dat de voorbereidingen thans zover zijn gevorderd, dat de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer nog vóór het zomerreces zal kunnen plaats vinden, tenzij uiteraard de verdere ontwikkelingen bij de Kamer de reactie zouden oproepen, dat er juist geen haast met de ratificatie zou dienen te worden gemaakt.

De Heer Bidault verzekerde dat de Franse regeringen op het gebied van de buitenlandse politiek altoos hadden bewezen een betrouwbare bondgenoot te zijn, en dat de nieuwe Franse Regering dus ook trouw zou blijven aan de tot nu toe gevolgde beginselen. Hij kon zich echter als demissionair Minister niet in concreto binden en zou derhalve tijdens de vergadering eerder de rol spelen van toehoorder.

De Heer De Gasperi verklaarde dat zijn positie formeel wellicht moeilijk was, doch materieel niet. Al zou de nieuwe Regering eerst medio à eind Juli in staat zijn om zich te binden, de Heer De Gasperi kon reeds thans verklaren, dat er in het nieuwe Italiaanse parlement een belangrijke meerderheid vóór de Europese éénwording zou zijn. Met name zouden de monarchisten op dit punt identieke opvattingen huldigen als de meerderheid in het vorige parlement.

Tijdschema Intergouvernementele Conferentie.

De Heer De Gasperi meende met zekerheid te kunnen zeggen dat, wat de Italiaanse Regering betreft, men eind Juli of begin Augustus met de werkzaamheden zou kunnen beginnen. De Heer Adenauer waarschuwde tegen al te lang uitstel, omdat de verkiezingen in West Duitsland waren voorzien tegen eind Augustus, en men in verband daarmee niet op hem kon rekenen na 15 Augustus. Besloten werd de datum van de Ministers Conferentie te bepalen op 7 Augustus. Als plaats van samenkomst werd op Duits voorstel Baden-Baden gekozen.

De vraag werd geopperd, of men vóór 7 Augustus niet reeds een aanvang kon maken met de onderhandelingen op ambtenaren niveau. Dit werd echter onraadzaam geacht, aangezien de Ministers eerst richtlijnen dienden vast te stellen. Wel is aan de Voorzitter overgelaten om naar gelang van de ontwikkelingen te bepalen of het onderzoek omtrent de economische aspecten inmiddels toch voortgang zou kunnen hebben. De Heer De Gasperi meende, dat de andere regeringen b.v. schriftelijk hun reacties zouden kunnen geven op de Nederlandse memoranda.

Bermuda Conferentie.

De Heer De Gasperi, op wiens voorstel dit punt op de agenda was geplaatst, gaf een korte inleiding tot de discussie, waarin hij zeide dat op sommige punten gelijkheid van opvatting bestond; deze punten zouden dan door Frankrijk, sprekende namens de andere vijf, aan de Amerikanen en de Britten moeten worden bekend gesteld. Zo dacht hij b.v. aan het vraagstuk van de hereniging van Duitsland en de implicaties daarvan voor de Europese éénwording. De Duitse herbewapening mocht niet worden geofferd op het altaar van de "détente". Zijns inziens bestond er een gelijkheid van opvatting over de volgende kwesties t.a.v. Duitsland, die de Heer Adenauer onlangs in zijn boodschap aan de Grote Drie had genoemd:

- 1) vrije verkiezingen;
- 2) één Regering voor een herenigd Duitsland;
- 3) een vredesverdrag voor Duitsland;
- 4) vaststelling van de grenzen;
- 5) volledige vrijheid volgens de beginselen van het V.N. charter om verdragen te kunnen afsluiten.

Tenslotte zou ter Bermuda Conferentie namens de zes kunnen worden gesteld, dat de integratie van Duitsland in West Europa niet incompatibel is met de hereniging van Duitsland.

De Heer van Zeeland herinnerde aan de meningen die naar voren waren gekomen tijdens het debat in de laatste vergadering van de Raad van de NAVO op ministerieel niveau en waarschuwde tegen het stellen van prealabele voorwaarden aan de Russen; voorts herinnerde hij aan de unanieme opvatting, dat elke mogelijkheid voor onderhandelingen en een daadwerkelijke ontspanning diende te worden aangevat. De hoofdzaak was, dat er eenheid bestond in het westelijk front, hetgeen evenwel niet behoefde te betekenen uniforme opvattingen op alle punten.

Minister Beyen herinnerde eraan, dat politieke navigatie nog in het stadium verkeert van de zeilschepen en dus afhankelijk is van de winden en zee-
stromen; ook varen wij nog in convooi. Men kan aannemen, dat noch de V.S. noch Engeland van zins zijn de Duitse herbewapening discutabel te stellen, zodat verklaringen van de zes van dien aard overbodig lijken. Wat het Italiaanse voorstel betreft, om Frankrijk een mandaat te geven, merkte de Minister op, dat de E.G. nog niet bestaat en Frankrijk de uit een zodanig mandaat voortvloeiende verantwoordelijkheid derhalve ook moeilijk kan aanvaarden, temeer omdat het hier ging om uiterst belangrijke vraagstukken, waarvan het fond tijdens de onderhavige bijeenkomst niet eens aan de orde is geweest. Bij deze opvatting sloten de Belgische en Luxemburgse vertegenwoordigers zich geheel aan. Ook de Heer Bidault verzekerde dat hij nimmer had gedacht aan een Frans mandaat.

In het daarop volgende gedeelte van de discussie trachtte de Heer Adenauer te bereiken dat men intern zou afspreken dat Frankrijk een mandaat zou ontvangen b.v. op de bovengenoemde punten en dat naar buiten, d.w.z. voor de publieke opinie, enkele politieke uitspraken zouden worden vastgelegd, b.v. in het communiqué. Hiertegen werd echter allerwege ernstig bezwaar gemaakt, op grond van het feit dat het hier een informele en onvoorbereide bijeenkomst betrof; desnoods kon men een communiqué uitgeven, hetwelk

echter in vrij algemene termen gesteld diende te zijn. Nadat de Heer De Gasperi had verklaard de redelijkheid van de naar voren gebrachte bezwaren te erkennen, trok de Duitse Bondskanselier zijn voorstellen in. Bij de opstelling van het communiqué heeft de Duitse vertegenwoordiger nog een poging gedaan om een uitspraak opgenomen te krijgen omtrent de verenigbaarheid van de Duitse integratie met de zes enerzijds en van de hereniging van Duitsland anderzijds, doch alle andere vertegenwoordigers hadden daartegen overwegende bezwaren zodat ook dit voorstel werd ingetrokken.

./.

Het communiqué gaat als bijlage hiernevens.